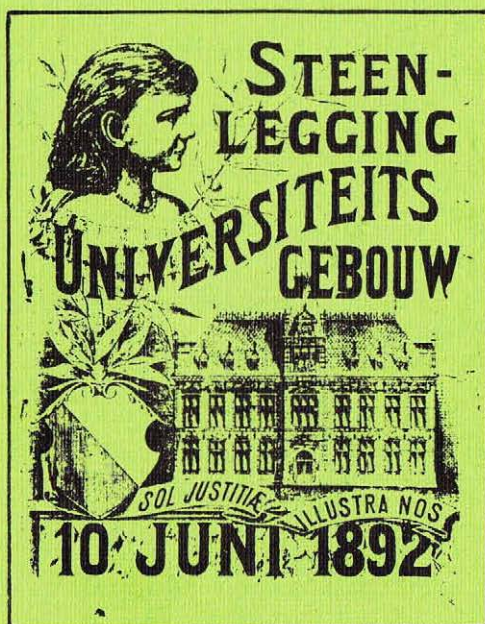

NIEUWSBRIEF UNIVERSITEITSGESCHIEDENIS

LETTRE D'INFORMATION SUR L'HISTOIRE DES UNIVERSITÉS



Werkgroep Universiteitsgeschiedenis



Studium generale

Contactgroep Universiteitsgeschiedenis

Groupe de contact pour l'histoire des universités

Colofon

Redactie Nieuwsbrief: Marc Wingens en Marc Nelissen

Kopij richten aan de redactieadressen in Nederland of België.

Werkgroep Universiteitsgeschiedenis

Redactieadres/secretariaat Werkgroep: Marc Wingens, FHKW L3-069, Erasmus Universiteit, Postbus 1738, 3000 DR Rotterdam. Tel: 010 4082495 (aanwezig op maandag). Fax: 010 4532922. E-mail: WINGENS@mgs.FHK.EUR.NL

Het lidmaatschap geeft recht op de *Nieuwsbrief*, korting op publikaties van de Werkgroep en voorrechten bij de overige activiteiten van de Werkgroep. Contributie binnenland: fl.30,-; studenten fl.17,50. Betalingen vanuit het buitenland dienen zonder kosten voor de Werkgroep te geschieden.

Betalingen van Nederlandse leden op bankrekeningnummer 42 60 49 519, ABN-AMRO-Bank te Rotterdam (postgiro van de bank: 3016), ten name van de Stichting Batavia Academica.

Studium generale. Contactgroep Universiteitsgeschiedenis/Groupe de contact pour l'histoire des universités

Redactieadres/secretariaat Contactgroep - Rédaction/secrétariat du Groupe: Marc Nelissen, Universiteitsarchief KULeuven, Mgr. Ladeuzeplein 21, B-3000 Leuven. Tel: 016 324632. Fax: 016 324691. E-mail: Marc.Nelissen@bib.kuleuven.ac.be

Het lidmaatschap geeft recht op de *Nieuwsbrief* en uitnodigingen voor de vergaderingen. Contributie: BEF 300.

Betalingen op rekeningnummer 001-2569819-74 van ASLK/CGER, ten name van Studium generale. Contactgroep Universiteitsgeschiedenis.

Les membres recevront la Lettre d'information et seront invités aux réunions.

Cotisation 300 FB, à virer au compte CGER de Studium generale. Groupe de contact pour l'histoire des universités.

*De afbeelding op de voorkant stelt een affiche voor uit 1892 ter bekendmaking van de eerste-steenlegging van het Academiegebouw te Utrecht.
(Collectie Utrechts Universiteitsmuseum)*

Mededelingen / Communications

Veranderingen bij de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis

De Stichting Batavia Academica

Sinds september 1994 heeft de Stichting Batavia Academica een nieuw bestuur, bestaande uit mevrouw prof. dr. H. de Ridder-Symoens, voorzitter, prof. dr. J.A.H. Bots, vice-voorzitter, dr. M.F.M. Wingens, secretaris en prof. dr. W.Th.M. Frijhoff, penningmeester.

Hiermee is een einde gekomen aan de stilte die de afgelopen jaren rondom de Stichting en de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis heeft gehangen. Het bestuur heeft besloten tot enkele wijzigingen in de activiteiten van de Werkgroep.

De Werkgroep Universiteitsgeschiedenis

De doelstellingen van de Werkgroep zijn veranderd. Het belangstellingsveld is verbreed en de doelgroep vergroot. Daarnaast hebben ook de activiteiten van de werkgroep wijzigingen ondergaan.

Voortaan is de Werkgroep bedoeld voor iedereen die zich op enigerlei wijze bezig houdt met de geschiedenis van het hoger onderwijs en de wetenschappelijke instellingen in Nederland en België. Dit betekent dat de activiteiten van de Werkgroep zich niet langer beperken tot historici, maar zich tevens zullen richten op wetenschappers uit andere disciplines, zoals de sociologie, de pedagogie en de beleidswetenschappen. Bovendien zal niet meer uitsluitend aandacht worden besteed aan het verleden, maar tevens aan de toekomst van hoger onderwijs en wetenschappen - vanuit het standpunt dat die toekomst in het verleden is geworteld.

In plaats van de bijeenkomsten die tot voor kort door de leden van de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis werden gehouden, zal één of twee maal per jaar een studiedag worden georganiseerd die aansluit bij de universiteitshistorische actualiteit van dat moment, zoals de initiëring van nieuwe of de presentatie van afgeronde onderzoeksprojecten. De studiedagen zullen in de *Nieuwsbrief Universiteitsgeschiedenis* of via een afzonderlijke circulaire worden aangekondigd.

Ook ten aanzien van de publikaties van de Werkgroep is er het één en ander gewijzigd:

Het tijdschrift *Batavia academica*

Enige tijd geleden is het laatste nummer van *Batavia academica* (X, 1992-1993) verschenen.

Overigens zijn de volgende nummers van het tijdschrift nog voorradig: II (1984) 2; III (1985) 1 en 2; IV (1986) 1 en 2; V (1987) 1 en 2; VI (1988) 1 en 2; VII (1989) 1 en 2; VIII (1990) 2; IX (1991) 1 en 2. Zij kunnen worden besteld bij het redactieadres. De prijs is fl.15,- per nummer.

In de plaats van *Batavia academica* zullen voortaan enkele nieuwe publikaties verschijnen:

De Nieuwsbrief universiteitsgeschiedenis

Voortaan zult U twee maal per jaar een *Nieuwsbrief universiteitsgeschiedenis/Lettre d'information sur l'histoire des universités* ontvangen. De *Nieuwsbrief* is een gezamenlijke uitgave van de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis en de Belgische Contactgroep Universiteitsgeschiedenis/ Groupe de contact pour l'histoire des universités (zie elders in dit nummer). Hij wil informatie bieden over alles wat te maken heeft met de geschiedenis van het hoger onderwijs en de wetenschappelijke instellingen in Nederland en België. Nieuwe (onderzoeks-)projecten en publicaties vanuit verschillende disciplines (geschiedenis, sociale wetenschappen) worden kort toegelicht en congressen, studiedagen en dergelijke aangekondigd.

Ook het Bibliografisch overzicht universiteitsgeschiedenis der Nederlanden van Hilde de Ridder-Symoens, dat voorheen één maal per jaar in het tijdschrift *Batavia academica* verscheen, zal voortaan in de *Nieuwsbrief* worden opgenomen.

Een reeks monografieën

Tevens wordt een reeks monografieën op het gebied van de Vlaamse en Nederlandse universiteitsgeschiedenis op stapel gezet, onder de naam: 'Universiteitshistorische reeks, gepubliceerd onder auspiciën van de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis'. Het eerste deel zal de oude leden die tot voor kort *Batavia academica* ontvingen binnenkort als publikatie voor het jaar 1994 worden toegezonden. Het boek staat in deze *Nieuwsbrief* aangekondigd in de rubriek 'Nieuwe publikaties'. De monografie die dit jaar wordt aangeboden, zal zijn gewijd aan het thema 'academische vrijheid'. Hiervan zult U een aankondiging aantreffen in de volgende *Nieuwsbrief*.

Leden van de Werkgroep kunnen voorstellen indienen bij het bestuur voor de publikatie in de Universiteitshistorische reeks van de resultaten van eigen onderzoek en de acta van studiedagen en dergelijke. Zij dienen zich hiertoe te wenden tot het secretariaat van de Werkgroep.

Financiële verantwoording 1983-1995

De Stichting Batavia Academica heeft sinds de oprichting in 1983 vrijwel uitsluitend inkomsten gehad uit contributiegelden van de leden. Bij een contributie van fl.30,- per persoon per jaar en een totaal van circa 100 leden leverde dit jaarlijks ongeveer fl.3000,- op. Hiervan was circa fl.2500,- nodig voor de druk van *Batavia academica*; fl.400,- ging op aan bureau- en verzendkosten en af en toe de organisatie van een bijeenkomst. Met het jaarlijkse overschot van ongeveer fl.100,- werd, samen met de inkomsten uit de verkoop van losse nummers, een reservebedrag opgebouwd. Dit bedrag zal ook in de toekomst worden aangewend voor onvoorziene uitgaven van de Stichting en bijzondere activiteiten van de Werkgroep.

Contributie

Ondanks de boven gesignaleerde veranderingen is de hoogte van de contributie voor de leden van de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis vooralsnog gelijk gehouden, namelijk fl.30,- per jaar.

Personen die hun lidmaatschap niet op de nieuwe voet gecontinueerd wensen te zien, wordt verzocht schriftelijk op te zeggen. Zij kunnen zich daarbij wenden tot het redactieadres van de *Nieuwsbrief*.



Studium generale
Contactgroep Universiteitsgeschiedenis
Groupe de contact pour l'histoire des universités

Het einde van een tijdperk

De Belgische Contactgroep Universiteitsgeschiedenis/Groupe de contact histoire des universités heeft zijn laatste vergadering gehouden op zaterdag 11 februari 1995. Reden voor de opheffing was het stopzetten van de (bescheiden) subsidie vanwege het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (NFWO). Het Fonds wilde enkel nog steun verlenen aan grotere, meer interdisciplinair georiënteerde gehelen. Er werd een poging ondernomen om de Belgische groep te laten opgaan in de (Vlaamse) Onderzoeksgemeenschap Intellectuele Geschiedenis, maar dat is niet gelukt. Toch waren de leden van de groep het erover eens dat het voortbestaan van de groep niet in het gedrang mocht komen.

Een nieuwe start

Op de laatste vergadering van de Contactgroep werd een nieuwe (feitelijke) vereniging gesticht, met de naam Studium generale. Contactgroep Universiteitsgeschiedenis / Groupe de Contact pour l'histoire des universités. Deze werkgroep wil vooral een trefpunt zijn voor onderzoekers die op één of andere manier aan universiteitsgeschiedenis doen of ermee in contact komen in het kader van hun eigen onderzoek. Daarbij wil men aandacht hebben voor het wetenschapsbedrijf aan en het maatschappelijk functioneren van het studium generale in de loop der tijden. De vereniging wil ook een bescheiden samenwerkingsverband bieden. Zo zou ze kunnen bijdragen tot het realiseren van een al lang aangekondigd project, het Repertorium van de bronnen voor de universiteitsgeschiedenis. Tegelijk streeft Studium generale naar samenwerking met de Nederlandse Werkgroep Universiteitsgeschiedenis en wil het contact houden met de Internationale Commissie voor Universiteitsgeschiedenis. De samenwerking met de Nederlandse Werkgroep Universiteitsgeschiedenis vindt haar eerste resultaat in de publikatie van een halfjaarlijkse *Nieuwsbrief Universiteitsgeschiedenis/Lettre d'information sur l'histoire des universités*, die aan de leden van beide verenigingen wordt toegestuurd.

De werkgroep zal twee keer per jaar bijeenkomen, steeds op zaterdag. De herfstvergadering wordt gehouden op de laatste zaterdag van november. Regelmatig wordt een belangrijke buitenlandse spreker uitgenodigd, terwijl ook aan jonge onderzoekers en pas afgestudeerde licentiaten een forum zal geboden

worden om hun werk voor te stellen. Om de kennismaking en uitwisseling van ideeën nog inniger te laten verlopen, kunnen de deelnemers na afloop van het colloquium doctum zich zoals vanouds met eten en drinken verversen.

De vergaderingen zijn open en de lezingen toegankelijk voor iedereen. Wie de lidmaatschapsbijdrage betaalt (300 BEF), krijgt de uitnodigingen voor de vergaderingen toegezonden en krijgt de halfjaarlijkse *Nieuwsbrief* die in samenwerking met de Nederlandse Werkgroep Universiteitsgeschiedenis wordt uitgegeven. Er wordt nog een oplossing gezocht voor personen die willen genieten van een gecombineerd lidmaatschap van de Nederlandse Werkgroep Universiteitsgeschiedenis (zie elders in dit nummer). Het bestuur van de vereniging berust bij Gaston Braive, voorzitter, Geert Vanpaemel, ondervoorzitter en Marc Nelissen, secretaris. Voor alle inlichtingen kan men zich wenden tot de secretaris (zie het redactieadres voor België).

Eerste vergadering

De eerste vergadering van Studium generale zal plaatsvinden op 20 mei in het Archief van de Universiteit Gent. Leden krijgen nog een aparte uitnodiging; andere geïnteresseerden kunnen zich voor meer informatie richten tot de secretaris. Op het programma staan vier korte lezingen waarin jonge onderzoekers hun werk voorstellen:

- Jeroen Nilis, *De Oude Universiteit van Leuven als missieschool. De Ierse aanwezigheid in Leuven, 1548-1797*
- Yolande Pierrard, *Charles Moeller, professeur d'histoire à l'Université Catholique de Louvain de 1863 à 1919.*
- Kaat Wils, *Het Leuven Instituut voor Wijsbegeerte en het positivisme (de jaren 1889-1914).*
- Siska Germonprez, *De Faculteit Letteren en Wijsbegeerte en de Sectie Geschiedenis van de Gentse Universiteit tijdens de tweede wereldoorlog.*

Deuxième réunion

Le Groupe de contact pour l'histoire des universités prévoit cette année une deuxième réunion le samedi 25 novembre à l'Université libre de Bruxelles.

Cette réunion portera, sauf modifications, sur les événements de mai 1968 dans les diverses universités belges: récits des événements, problèmes des témoignages en histoire du temps présent, réactions du personnel académique et scientifique, impact sur les structures universitaires à court ou moyen terme, rôle des étudiants dans la mise en place de ces nouvelles structures etc...

Le but poursuivi par le Groupe de contact dans ces matinées de travail se relève ainsi à la fois de favoriser des rencontres entre spécialistes du domaine qui est le sien, mais aussi de promouvoir, sur des thématiques communes, des confrontations contribuant à l'avancement des recherches sur l'une ou l'ensemble des institutions universitaires belges.



STUDIUM

University History discussion list

Sinds enkele maanden bestaat de mogelijkheid toe te treden tot de internationale STUDIUM mailing list, oftewel University history discussion list, bedacht en beheerd door Marc Nelissen van de Katholieke Universiteit te Leuven.

Via het centrale ontvangstpunt in Leuven kunnen wereldwijd berichten op het gebied van de universiteitsgeschiedenis worden verzonden en ontvangen door de leden.

STUDIUM wil een forum zijn voor wetenschappers die zich bezighouden met universiteitsgeschiedenis of de geschiedenis van het hoger onderwijs. De initiatiefnemers streven interdisciplinariteit na en stellen geen chronologische of geografische beperkingen. De berichtenstroom wordt gecontroleerd op overbodige mededelingen.

De voertaal van de mailing list is (het moge duidelijk zijn, gezien de benaming) de Engelse. Mogelijke onderwerpen zijn: aankondigingen van colloquia en andere bijeenkomsten, vragen over lopend onderzoek, bibliografische informatie, korte boekbesprekingen, vacatures, het verstrekken van informatie over toegang tot andere elektronische informatiebronnen etc..

Voor deelname aan STUDIUM kan men zich wenden tot: Marc Nelissen, FFAAI01@BLEKUL11 of FFAAI01@CC1.KULEUVEN.AC.BE onder vermelding van voor- en achternaam, onderzoeksonderwerp en onderzoeksinstelling.

Hierna zal per E-mail-retour een bevestigingsbericht van de deelname en een gebruikersinstructie worden toegezonden.

Voor verdere informatie: Marc Nelissen, Universiteitsarchief KULeuven, Mgr. Ladeuzeplein 21, B-3000 Leuven (België), tel: 32 16 324632, fax: 32 16 324691



Wellcome Trust Studentships

University of Glasgow
School of History and Archaeology
Wellcome Unit for the History of Medicine

MPhil in History & Computing, with emphasis on the History of Medicine

The Wellcome Trust has generously made available three Studentships for full-time students pursuing the one-year MPhil in History and Computing at Glasgow University.

Students will take courses in the application of computers to history and in the history of medicine in Britain since 1800, and will write a dissertation on a topic in the history of medicine.

The Wellcome Trust MPhil Studentships are intended for students whose aim is to pursue a PhD in the history of medicine. The Studentships cover living expenses and all fees, calculated at home student rates; non-EC students would need to make up the difference in fees.

Further particulars and application forms may be obtained from: Graduate School Secretary, Social Sciences Faculty Office, Adam Smith Building, University of Glasgow, Glasgow, G12 8RT. Completed applications forms should be returned to the same address. The closing date for completed applications for the Studentships for 1995-6 is 9 June 1995.

Dr Donald A. Spaeth, Deputy Director, CTI Centre for History, Archaeology and Art History, 1 University Gardens, University of Glasgow, Glasgow G12 8 QQ, United Kingdom, tel: 0141 330-4942, fax: 0141 330-5518, e-mail office: ctich@glasgow.ac.uk, personal: dspaeth@dish.gla.ac.uk

(Overgenomen uit STUDIUM)



Onderzoeksprojecten / Projets de recherche

*Historisch sociologen en universiteitsgeschiedenis
Amsterdamse School voor Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek
(Universiteit van Amsterdam)*

Johan Heilbron

French Sociology. The Transformation of a Discipline (1850-1980)

Johan Heilbron is sinds 1 juli 1992 als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan de Amsterdamse School. Hij promoveerde in 1990 op *Het ontstaan van de sociologie* (Amsterdam 1990; 2e druk 1991).

Heilbrons huidige onderzoek maakt deel uit van het onderzoeksprogramma van de Amsterdamse School 'Sociologie van lange-termijn processen, in het bijzonder op de gebieden van kennis, kunst en moraal'.

Heilbron schrijft een Engelstalige studie over de ontwikkeling van de sociologie in Frankrijk. Theoretisch uitgangspunt is het verenigen van intellectuele geschiedenis met een meer omvattende cultuursociologische analyse. Empirisch ligt het zwaartepunt bij een analyse van de sociale dynamiek van intellectuele netwerken. Deze worden verbonden met onderzoek naar de culturele en maatschappelijke voorwaarden waaronder deze netwerken zich ontwikkeld hebben. De bevindingen worden verder verhelderd door middel van internationale vergelijkingen.

Jan Rupp

De amerikanisering van de Nederlandse universiteiten na de Tweede Wereldoorlog

Jan Rupp werkt sinds 1 april 1992 aan dit project, dat behoort tot het prioriteitsprogramma van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO): 'De Nederlandse cultuur in Europese context, ijkpunt 1950.

Rupp onderzoekt op zowel theoretische als empirische wijze in hoeverre de Nederlandse academische wereld, en meer in het algemeen het Nederlandse intellectuele klimaat, zich sinds de Tweede Wereldoorlog op de Amerikaanse universiteiten is gaan richten in plaats van op de Duitse, zoals voor de oorlog gebruikelijk was.

De beoogde monografie is reeds voor een belangrijk deel voltooid. De volgende onderwerpen zullen erin aan de orde worden gesteld: de structuur van het academische veld; de voorgeschiedenis van de discussie over de hervorming

van het hoger onderwijs en de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek; de staatscommissies; de feitelijke veranderingen in de periode 1945-1985; de culturele diplomatie; culturele uitwisselingsprogramma's en de structuur van het Amerikaanse universitaire veld.

Bibi van Wolput

De sociale transformatie van het Nederlandse stelsel van hoger onderwijs
in de periode 1815-1985

Bibi van Wolput, als onderzoeker in opleiding in dienst bij NWO en gestationeerd bij de Amsterdamse School, is sinds september 1992 met dit onderzoek bezig.

Het project heeft als doel de achtergronden op te sporen van veranderingen in de samenstelling van de studentenpopulatie van de Nederlandse universiteiten en hogescholen wat betreft sociaal milieu, geloofsovertuiging en plaats van herkomst in de periode 1815-1985.

Van Wolput heeft een model ontwikkeld waarin factoren zijn opgenomen die mogelijk van invloed zijn geweest op veranderingen in de studentenpopulatie. Om het aantal studenten enigszins in de hand te houden, doet zij tienjaarlijkse steekproeven naar steeds 750 studenten. Het verzamelen van gegevens betreffende bezoek van universiteit en/of atheneum, jaar van aankomst, studierichting, behaalde graad en dergelijke wordt zoveel mogelijk uitbesteed.



De geschiedschrijving van de Universiteit van Amsterdam

De Universiteit van Amsterdam wil dat er meer wordt geschreven over haar geschiedenis: over het Athenaeum Illustre en de universiteit als geheel, over de instituten en instellingen, over de aan de universiteit in heden en verleden gedoeerde vakken en - niet in de laatste plaats - over de hoogleraren en de studenten.

Daarom is een Commissie Geschiedschrijving UvA opgericht onder voorzitterschap van prof. dr J.C.H. Blom, die op 6 oktober 1993 een drukbezocht symposium organiseerde in Universiteitsmuseum De Agnietenkapel met de bedoeling lopend onderzoek te inventariseren en nieuw onderzoek te entameren. Dit onderzoek moet de basis vormen voor een nieuwe overzichtsgeschiedenis van atheneum en universiteit die gereed zal zijn in 2002 - als de UvA 125 jaar bestaat.

Als gevolg van dit initiatief zijn diverse projecten op stapel gezet die worden gecoördineerd door dr. P.J. Knegtmans. Een overzicht volgt hieronder:

- een bundel over de geschiedenis van het athenaeum, onder redactie van E.O.G. Haitsma Mulier, C.L. Heesakkers, P.J. Knegtmans, A.J. Kox en T.J. Veen (voorzitter);
- een bundel over het onderzoek in de laboratoria en klinieken van de UvA, onder redactie van P.J. Knegtmans, A.J. Kox, M. Schilder en L.J. Westermann-van der Steen;
- (in samenwerking met het Academisch Medisch Centrum:) een studie naar 325 jaar academische geneeskunde in Amsterdam, verricht door A. Mooij;
- een studie naar de UvA tijdens de jaren 1935-1950, verricht door P.J. Knegtmans;
- een studie naar drie hoogleraren die tijdens de oorlog hoge functies vervulden, verricht door P.J. Knegtmans, P. Schulten en J. Vogel (de laatste twee verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam);
- een studie naar de planning van en de besluitvorming over gebouwen en accommodatie van de UvA na 1960, waarvoor nog een aio of bursaal zal worden aangesteld.

Deze en mogelijke toekomstige projecten zullen als reeks verschijnen bij Amsterdam University Press.

Geïnteresseerden kunnen zich wenden tot: Commissie Geschiedschrijving UvA, Dr. P.J. Knegtmans, Oudezijds Voorburgwal 231, 1012 EZ Amsterdam, tel. (020) 525 3342/3339.



Groepscultuur van hoogleraren

Marc Wingens

De groepscultuur van de Nederlandse hoogleraren in de zeventiende eeuw

Marc Wingens trad in 1994 als postdoctorale onderzoeker in dienst bij NWO en is gestationeerd aan de Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen van de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Hij promoveerde in 1994 op *Over de grens. De bedevaart van katholieke Nederlanders in de zeventiende en achttiende eeuw* (Nijmegen 1994).

Wingens' huidige onderzoek maakt deel uit van het NWO-onderzoeksprogramma 'Cultuurgeschiedenis van de Republiek in de zeventiende eeuw'.

Wingens beoogt de groeps cultuur van de hoogleraren aan de Nederlandse universiteiten en illustre scholen te reconstrueren aan de hand van de hoofdonderwerpen status, materiële en immateriële cultuur. Als methodische benadering van de ca. 450 hoogleraren is gekozen voor een analyse van enkele hooglerarennetwerken, die op basis van correspondentie worden samengesteld.



Nieuwe publikaties / Publications récentes

Peter Baggen en Ido Weijers, *De toekomst van de universiteit* (Amsterdam University Press; Amsterdam 1995) 106 blz., fl.19,50

Peter Baggen en Ido Weijers zijn als historisch pedagogen werkzaam aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, de één als assistent in opleiding, de ander als postdoctoraal onderzoeker. Vanuit hun disciplinaire invalshoek houden zij zich bezig met de geschiedenis van de Nederlandse universiteit, met name die van de 19e en 20e eeuw. Hun boek is bedoeld als een tussenrapport van hun onderzoeksbevindingen waarmee zij zich willen mengen in het publieke debat over de toekomst van de universiteit.

Baggen en Weijers stellen nu eens niet de financiering van de universiteiten en hun nut en rendement centraal, maar gaan in op de vraagstukken kwaliteit en vernieuwing. Deze plaatsen zij in een verhelderend, maar (juist daarom?) soms wat gechargeerd historisch perspectief. Na eerst ruim vijftien jaar van - vaak tegenstrijdig - overheidsingrijpen te hebben samengevat, wordt nagegaan wat gedurende de afgelopen eeuwen het doel van academische vorming is geweest. Baggen en Weijers concluderen dat er een ontwikkeling heeft plaats gevonden van vormingsuniversiteit naar onderzoeksuniversiteit. Toch heeft de Nederlandse universiteit het 'ideaal' van algemene culturele vorming nooit geheel overboord gezet, terwijl zij ten aanzien van haar universitaire beroepsopleidingen een ambivalente houding is gaan aannemen.

De auteurs nemen zowel het vormings- als het vakopleidings- en onderzoeksdoel mee in het laatste hoofdstuk, hun blauwdruk voor wat zij 'effectief' onderwijs noemen. Hierin presenteren zij namelijk een gedifferentieerde universitaire opleiding die uit drie fasen bestaat. De eerste is algemeen vormend, gericht op het verwerven van formele vaardigheden en reflexie op kennis; de tweede biedt een gerichte vakopleiding en de derde is bestemd voor onderzoek. Het zal niemand ontgaan dat deze drie fasen verrassend veel lijken op de drie die door het huidige kabinet worden beoogd, waarbij de huidige 'eerste fase' wordt opgedeeld in een zogenaamde bachelors- en mastersfase. De auteurs komen hier ook rond voor uit, maar brengen vele nuances aan. Bovendien slagen zij erin hun ideeën op een overtuigende manier pedagogisch en historisch in te bedden - iets wat zeker niet van de minister van onderwijs kan worden gezegd.



J.M. Fletcher en H. de Ridder-Symoens ed., *Lines of Contact. Proceedings of the Second Conference of Belgian, British, Irish and Dutch Historians of Universities Held at St Anne's College Oxford 15-17 September 1989*. Universiteitshistorische reeks I (Gent 1995)

Dit boek zal verschijnen als eerste monografie van de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis. Het bevat de volgende bijdragen:

- F.G.M. Broeyer, *William Whitaker 1548-1595. A Cambridge professor on the doctrine of the Church*
- H. de Ridder-Symoens, *The place of the University of Douai in the 'Peregrinatio Academica Britannica'*
- C.A. Upton, *Scotland and the Netherlands in the reign of James VI. Some connections*
- H. Robinson-Hammerstein, *Trinity College, Dublin, in the early seventeenth century: Institutional isolation and foreign contacts*
- D.J. Osler, *Scots-Dutch law books of the seventeenth and eighteenth centuries*
- H. Colpaert, *Abbé Mann, Secretary of the Royal Imperial Academy of Brussels 1735-1809*
- J. Roelevink, *Curriculum and practice in university teaching in the Low Countries and England 1800-1850*
- W. Otterspeer, *International scientific cooperation: the Dutch approach 1919-1936*



J. Hamesse (dir.), *Manuels, programmes de cours et techniques d'enseignement dans les universités médiévales*. Publications de l'Institut d'Etudes Médiévales, Louvain-la-Neuve (Brepols; Turnhout 1994) XXII + 477 p., 15 ill., 2450 BEF (exl. BTW)

This volume presents several contributions attempting to give a thorough insight into the manuals, teaching methods and instruction programmes used at medieval universities. Up till now, many of these technical aspects, which are indispensable to a full understanding of the educational system in the Middle Ages, have not yet given rise to an overall edition.

The essays offer a large variety of documentary material so far unpublished. Manuscripts and archival documents put into a broader perspective the wide range of subject matter under investigation. All literature taken into account is studied from an interdisciplinary point of view. Today's Europe owes a great deal of its cultural heritage to the Middle Ages. Some of the techniques used at

medieval universities are still applied today. To all those interested in the subject matter, this book will supply a better understanding of the history of the universities, from their origin to the present.

Contents:

- J. Hamesse, *Introduction*
- P. Riché, *Manuels et programmes de cours dans l'antiquité tardive et le haut moyen âge*
- M. Colish, *From the Sentence Commentary and the Summa: Parisian Scholastic Theology, 1130-1215*
- J. Verger, *L'exégèse, parente pauvre de la théologie scolastique*
- O. Weijers, *L'enseignement du trivium à la Faculté des arts de Paris: la questio*
- C. Flueller, *Die verschiedenen literarischen Gattungen der Aristoteles kommentare: zur Terminologie der Überschriften und Kolophone*
- A. Allard, *L'enseignement du calcul arithmétique à partir des XIIe et XIIIe siècles: l'exemple de la multiplication*
- G. Federici Vescovini, *La classification des mathématiques d'après le Prologue de l'Expositio super Theorica planetarum de l'averroïste Thaddée de Parme (Bologne, 1318)*
- A. Gouron, *L'enseignement du droit civil au XIIe siècle: de la coutume à la règle*
- A. García y García, *La enseñanza universitaria del derecho canonico en la universidad medieval*
- G.O. Dolezalek, *Les gloses des manuscrits de droit: reflet des méthodes d'enseignement*
- D. Jacquart, *L'oeuvre de Saint-Amand et les méthodes d'enseignement à la Faculté de médecine de Paris à la fin du XIIIe siècle*
- M. Mulchahey, *The Dominican Studium System and the Universities of Europe in the Thirteenth Century*
- W.J. Courtenay, *Programs of Study and Genres of Scholastical Theological Production in the Fourteenth Century*
- J. Ashworth, *Les manuels de logique à l'Université d'Oxford aux XIVe et XVe siècles*
- J. Fletcher, *Some Unusual Aspects of the English Medieval Universities and the Relation of this to certain Materials used in the Faculty of Arts*
- L. Gargan, *Le note "conduxit" - Libri di maestri e studenti nelle Università italiane del Tre e Quattrocento*
- A. D'Haenens, *Que faisaient les étudiants, à partir du XVe siècle, des textes qu'on leur imposait à l'université? Le non-textuel dans les manuels des étudiants de l'université de Louvain*
- L.E. Boyle, *Conclusions*

Orders can be placed through: Brepols Publishers, Steenweg op Tielen 68, B-2300 Turnhout, Belgium, phone: + 32/14/40 25 00, fax: + 32/14/42 89 19

(Overgenomen uit *STUDIUM*)



M. Lamberigts (dir.), avec la collaboration de L. Kenis, *L'Augustinisme à l'ancienne Faculté de théologie de Louvain*. Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaniensium CXI (Leuven, 1994) 455 p.

- *Introduction*
- J.E. Vercruyse, *Die Stellung Augustins in Jacobus Latomus' Auseinandersetzung mit Luther*
- M. Gielis, *L'augustinisme anti-érasmien des premiers controversistes de Louvain. Jacques Latomus et Jean Driedo*
- M. Schrama, *Ruard Tapper über die Möglichkeit gute Werken zu verrichten. "Non omnia opera hominis mala"*
- M. Lamberigts, *The Place of Augustine in the First and the Second Books of Hessels' Catechismus*
- A. Vanneste, *Le "De prima hominis justitia" de M. Baius. Une relecture critique*
- M. Biersack, *Bellarmin und die "Causa Baii"*
- L. Ceysens, *Bellarmin et Louvain (1569-1576)*
- E.J.M. Van Eijl, *La controverse louvaniste autour de la grâce et du libre arbitre à la fin du XVIe siècle*
- L. Ceysens, *Jacques Jansonius (1547-1625) et l'augustinisme à Louvain*
- M.B. Pranger, *Augustinianism and Drama: Jansenius' Refutation of the Concept of Natura pura*
- H. Hillenaar, *Fénelon, Louvain et l'augustinisme*
- J. Roegiers, *L'augustinisme de l'école de Louvain au XVIIIe siècle*
- Th. Clemens, *L'influence de l'augustinisme louvaniste sur la mission hollandaise au XVIIIe siècle*
- E.M. Mijnlief, *The Pursuit of a Phantom or a Disguised Heresy? Jansenism in the Two Editions of the Journal de Trévoux, 1701-1715*
- L. Kenis, *The Faculty of Theology in the 19th Century on Augustine and Augustinism*
- L. Kenis - M. Lamberigts, *L'ancienne Faculté de théologie de Louvain 1432-1797: Bibliographie des années 1977-1992*
- Abréviations
- Index

(Overgenomen uit *STUDIUM*)

A. Maczak, *Travel in Early Modern Europe*. Translated by Ursula Phillips [uit het Pools; Warschau 1980] (Polity Press; Cambridge 1995) VIII + 357 blz., ill., ISBN 0 7456 0840 x, fl.137,70

In dit boek over reizen in de vroegmoderne tijd wordt onder meer aandacht besteed aan de wegen, herbergen, reiskosten, het overschrijden van grenzen, de reisgemeenschap, toerisme en de rol van boeken in het dagelijks leven van de reizigers. Als aparte reizigersgroepen komen met name kunstenaars en geleerden (blz. 187-204) aan bod.



Hans Bots & Françoise Waquet (ed.), *Commercium litterarium, 1600-1750. La communication dans la République des Lettres/Forms of communication in the Republic of Letters. Conférences tenues à Paris 1992 et à Nimègue 1993/Lectures held at the colloquia Paris 1992 and Nijmegen 1993*. Studies Pierre Bayle Institute 25 (APA; Maarssen 1994) Avec un index des noms/With an index of names; XII + 333 p., ISBN 90 302 1035 4, fl.80,-

Survey of the contents/table des matières:

- Hans Bots, *Préface*

I. Des définitions à la pratique

- Adrian Johns, *The ideal of scientific collaboration: the 'man of science' and the diffusion of knowledge*
- Catherine Secrétan, *Tolérance et la communication intellectuelle dans les Pays-Bas au Siècle d'Or*
- Maria-Christina Pitassi, *La notion de communication dans l'exégèse biblique de la fin du XVIIe siècle*

II. Les vecteurs de la communication

- Marc Fumaroli, *La conversation savante*
- Mario Rosa, *Un 'médiateur' dans la République des Lettres: le bibliothécaire*
- Hans Bots, *De la transmission du savoir à la communication entre les hommes de lettres: universités et académies en Europe du XVIe et XVIIe siècle*
- P.G. Hoftijzer, *Between Mercury and Minerva: Dutch printing offices and bookshops as intermediaries in seventeenth-century scholarly communication*
- H.H.M. van Lieshout, *Dictionnaires et diffusion du savoir*
- Simone Mazauric, *La diffusion du savoir en dehors des circuits savants: le bureau d'adresse de Théophraste Renaudot*

III. L'aire de la communication

- Françoise Waquet, *L'espace de la République des Lettres*
- Daniella Gallo, *Rome, mythe et réalité pour le citoyen de la République des Lettres*
- H.J.M. Nellen, 'Such is my rambling destiny': travellers to the Levant in the seventeenth century
- Willem Frijhoff, *La circulation des hommes de savoir: pôles, institutions, flux, volumes*

IV. Résistances et obstacles

- Mario Infelise, *La censure dans les pays Méditerranéens (1600-1750)*
- S. Groenvelde, *The Dutch Republic, an island of liberty of the press in 17th century Europe? The authorities and the booktrade*
- Joseph M. Levine, *Strife in the Republic of Letters*
- Index des noms de personnes



History of Universities XIII (1994)

Editorial

Articles:

- Nancy Spatz, *Evidence of Inception Ceremonies in the Twelfth-Century Schools of Paris*
- Simon Forde, *The Educational Organization of the Augustinian Canons in England and Wales, and their University Life at Oxford, 1325-1448*
- Elysabethanne Boran, *Town and Gown: The Relationship of Trinity College and Dublin, 1592-1641*
- Gordon DesBrisay, *Quakers and the University: The Aberdeen Debate of 1675*
- Paul Wood, *Science, the Universities, and the Public Sphere in Eighteenth-Century Scotland*
- G. A. Tiskin, *A Female Educationalist in the Age of the Enlightenment: Princess Dashkova and the University of St Petersburg*
- Sophie Forgan and Graeme Gooday, 'A fungoid assemblage of buildings': *Diversity and Adversity in the Development of College Architecture and Scientific Education in Nineteenth-Century South Kensington*
- Roger Hutchins, *John Philips, 'Geologist-Astronomer', and the Origins of the Oxford University Observatory, 1853-1875*
- Gudrun Fiedler and Klaus Erich Pollmann, *Engineering Students at Brunswick Institute of Technology during the Period of Industrial Expansion, 1862-1914*
- Howard Philips, *Tunnel Vision and the Error of the Parallax: Cape Town's Views of the University of Cape Town, 1918-1948*

- John D. Fair, *From Extension Centre to University: The Development of Non-Traditional Education at Auburn University in Montgomery, 1936-1967*

Research Note:

- Lindsay Boynton, *Oxford in 1742: A Letter of the Revd John Gambold*

Conference Reports:

- Vocabulaire des collèges universitaires (XIIIe-XVIe siècles): Louvain, 9-11 April 1992 (Peter Denley)
- Manuels, programmes de cours et techniques d'enseignement dans les universités médiévales: Louvain-la-Neuve, 9-11 September 1993 (John Fletcher)

Notices

Essay Review:

- Gian Paolo Brizzi and Jacques Verger (eds.), *Le Università dell'Europa, I: La nascita delle Università; II: Dal Rinascimento alle riforme religiose; III: Dal rinnovamento scientifico all'età dei lumi* (Claudia Tonilo Fascione)

Book Reviews:

- Jole Agrimi and Chiara Crisciani, *Edocere Medicos: Medicina Scolastica nei secoli XIII-XV* (Peter Denley)
- Alan Wijffels, *Late Sixteenth-Century Lists of Law Books at Merton College* (Domenico Maffei)
- Ivana Čornejová, *Kapitoly z dějin pražské univerzity, 1622-1654* (R.J.W. Evans)
- Dominique Julia and Jacques Revel (eds.), *Les universités européennes du XVIe au XVIIIe siècle: Histoire sociale des populations étudiantes. Tome 2: France* (Peter Denley)
- W. Otterspeer, *De wiekslag van hun geest: De Leidse universiteit in de negentiende eeuw* (J. Roelevink)
- Joachim Ruckert (ed.), *Savignyana: Texte und Studien, vol. 1: Horst Hammen (ed.), Friedrich Carl von Savigny, Pandektenvorlesung 1824/25; vol. 2: Aldo Mazzacane (ed.), Friedrich Carl von Savigny, Vorlesungen über juristische Methodologie 1802-1842* (Gerrit Walther)
- André Chervel, *Histoire de l'Agrégation: Contribution à l'histoire de la culture scolaire* (Robert Anderson)
- H. Baudet, *De Lange Weg naar de Technische Universiteit Delft: De Delftse Ingenieursschool en haar Voorgeschiedenis* (Dick van Lente)
- Jannis Rossen, *The University in Modern Fiction* (Richard Sheppard)

Bibliography:

- John Fletcher with the assistance of Christopher A. Upton, *Publications on University History since 1977: A Continuing Bibliography*
- Index to the Bibliography

(Overgenomen uit *STUDIUM*)

Paedagogica Historica. International Journal of the History of Education XXXI (1995) 1

Articles:

- Marc Depaepe (Leuven) & Frank Simon (Brussel/Gent), *Is there any Place for the History of "Education" in the "History of Education"? A Plea for the History of Everyday Educational Reality in- and outside Schools*
- Brigitte Dancel (Amiens), *Les élèves et l'histoire dans l'examen français du certificat d'études primaires entre 1918 et 1926*
- Gerhard Arnhardt, Ralf Fischer, Ralf Frenzel & Sylvia Mebus (Dresden), *Schüleraufzeichnungen aus der Lausitz - Kulturlandschaft im östlichen Mitteleuropa*
- Hans Jürgen Apel (Bayreuth), *Schillers "Wallenstein" zwischen Kaiserreich und Drittem Reich. Abituraufsätze in einer sich wandelnden Welt*
- Bob Bessant (Bundoora/Victoria), *The Experience of Patriotism and Propaganda for Children in Australian Elementary Schools before the Great War*
- E.W.A. de Moor (Utrecht), *Vormleer - An Innovation that failed. Geometry in Dutch Primary Education during the 19th Century*
- Aida Terrón & Angel Mato (Oviedo), *Modifications des programmes et inertie institutionnelle: tradition et changement dans le modèle scolaire des classes homogènes*
- Dieter Haubfleisch (Weimar), *"Schülerarbeiten" als Quelle zur Erschliessung der reform-pädagogischen Unterrichts- und Erziehungsrealität der Schul-farm Insel Scharfenberg (Berlin) in der Weimarer Republik*
- Susan F. Semel, Hempstead (New York), *The Transformation of Progressive Practice: a Case Study of Education on the Dalton Plan*
- Contributors

Book Reviews:

- A. Novoa (Ed.), *A Imprensa de Educação e Ensino* (M. Depaepe)
- A. Choppin (Dir.), *Les manuels scolaires en France de 1789 à nos jours*, V; A. Choppin (Dir.), *Manuels scolaires, états et sociétés*; A. Choppin & M. Clinkspoor (Dir.), *Les manuels scolaires en France*, IV (O. Moens)
- B. Michael & H.-H. Schepp (Hrsg.), *Die Schule in Staat und Gesellschaft* (H.-C. Harten)
- R. Hohendorf & G. Hohendorf, *Diesterweg verpflichtet* (H.F. Rupp)
- H.B. Kliebard, *Forging the American Curriculum* (J. Gresko)
- L. Cuban, *How Teachers Taught* (G.J. Clifford)
- A. Zilvermit, *Changing Schools* (R.D. Cohen)
- J. DelFattore, *What Johnny Shouldn't Read* (M. Spoelders)

- F. Dajez, Les origines de l'école maternelle; C. Cosnier, Marie-Pape-Carpantier (J.-N. Luc)
- M. Crubellier, L'école républicaine, 1870-1940 (L. Minten)
- D. Kirk, Defining Physical Education (D. Crook)
- J. Shotton, No Master High or Low (P. Halens)
- A. Manolache & G. Parnuta (Dir.), Istoria învățământului din România (I.G. Stanciu)
- M. Depaepe, M. De Vroede & F. Simon, Geen trede meer om op te staan (R. Barbry)
- S. Franchini, Elites ed educazione femminile nell'Italia dell'Ottocento (M. Ostenc)
- G. Genovesi & C. Pancera, Momenti paradigmatici di Storia dell'educazione (M. Ostenc)
- G. Cives, La pedagogia scomoda (M. Ostenc)
- H.-U. Grunder, Theorie und Praxis anarchistischer Erziehung (P. Halens)
- H.J. Reincke, Slöjd. Die schwedische Arbeitserziehung (H.-U. Grunder)
- P.F. Gehl, A Moral Art (K. Charlton)
- W. Karow, R. Egdemann, H. Wagner & K. Wiese, Berliner Berufsschulgeschichte (B. Schmoldt)
- B. Poste, Schulreform in Sachsen 1918-1923 (A. Pehnke)
- R. Hofstetter, Le drapeau dans le cartable (H.-U. Grunder)
- G. Nicolas, Instituteurs entre politique et religion (M. Crubellier)
- A.-M. Châtelet, Paris à l'école, "qui a eu cette idée folle..." (M. Van Doorselaer)
- G. Logan & T. Watson (Eds.), Soldiers of the Service; R. Mammino, Alcohol and Drug Education in Queensland State Schools; G. Logan, Sex Education in Queensland (M. Vick)
- G. Gilich, Selbst, Selbsttätigkeit, Selbständigkeit (H.-U. Grunder)
- P. Stadler, Pestalozzi. Geschichtliche Biographie, II (M. Soetard)
- Books Received
- Conference Reports, by Edgardo O. Ossanna, William J. Reese, Zhang Zhiyong, John White
- Conference Announcements
- Other Journals

Please note that from now on, *Paedagogica Historica* can be reached via e-mail: Frank.Simon@rug.ac.be and Annie.Lambrecht@rug.ac.be

(Overgenomen uit STUDIUM)



Universitas. Newsletter of the International Centre for the History of Universities and Science [Bologna] 7 (jan. 1995)

- Barbara Valotti, *The roots of invention: new sources on young Marconi*
- Maurizio Bigazzi, *Young Marconi's experiments*
- M. Bresadola, *Guglielmo Marconi: a computerized bibliography*
- 1994 Summer school in Paris
- Marta Cavazza, *Out of Galileo*
- Paola Govoni, *University archives and the history of science* (review of: Gli archivi universitari ed accademici per la storia della scienza e della tecnologia (Bologna 1994))
- Lucina Sitran Rea, *The history of Italian universities. Archives, sources, research, fields. Conference, Padua, 27-29 October 1994.*
- Giuliano Pancaldi, *Italian universities and European models* (review of: Ilaria Porciana ed., *L'università tra Otto e Novecento: i modelli europei e il caso italiano* (Jovene Editore, Naples))
- Dissertations in progress or recently completed in the field of the history of science and scientific institutions: Berkeley/Cambridge/Oxford/Paris
- Dissertation abstracts

(Overgenomen uit *STUDIUM*)



Lezingen en congressen / Conférences et congrès

Science studies -- a history of science approach

Lecture Series, March - December 1995

The Danish National Research Foundation, Copenhagen, Denmark

The Danish National Research Foundation ("Danmarks Grundforskningsfond") organizes the following lectures in Copenhagen, Roskilde, and Aarhus in the spring and fall of 1995. The theme of the series is "A History of Science Approach to Science Studies".

Daniel J. Kevles (California Institute of Technology):

- *Physics and the Life Sciences in the Twentieth Century: A Comparison With Implications for Science Policy Studies*. Tuesday 28 March 1995, 3pm. Videnskabernes Selskab, H.C. Andersens Boulevard 35, Copenhagen
- *The Globalization of Environmentalism: The Interplay of Science, Policy, and Issues of Social Equity*. Wednesday 29 March 1995, 3pm. Lille UP1, Datalogisk Institut, Universitetsparken 3, Copenhagen
- *Patenting Life: Biology, Law, and Ethics in the United States and Europe*. Thursday 30 March 1995, 3pm., Henrik Dam Auditorium, Panum Institut, Blegdamsvej 3, Copenhagen

Londa L. Schiebinger (Pennsylvania State University and Georg-August-Universität, Goettingen):

- *Nature's Body: Gender in the Making of Modern Science*. Tuesday 25 April 1995, 3pm., Videnskabernes Selskab, H.C. Andersens Boulevard 35, Copenhagen
- *Representation and Metaphor in Science: The Case of Sexology*. Wednesday 26 April 1995, 3pm., The Auditorium, Linnesgade 25, Copenhagen

Steve Fuller (Durham University):

- *Philosophy, Rhetoric and the End of Knowledge: The Coming of Science and Technology Studies*. Tuesday 9 May 1995, 3pm., Videnskabernes Selskab, H.C. Andersens Boulevard 35, Copenhagen
- *Scientists and the Sociologists Who Study Them: Are We Seeing a Replay of C.P. Snow's 'Two Cultures' Problem?* Wednesday 10 May 1995, 3pm., The Auditorium, Linnesgade 25, Copenhagen
- *Placing the 'Kuhn Phenomenon' in Historical Perspective*. Thursday 11 May 1995, 1.30pm., Old Auditorium, Roskilde University

Evelyn Fox Keller (Massachusetts Institute of Technology):

- *Language, Gender and Sciences: A First Person's Trajectory*. Tuesday 19 September 1995, 3pm., The Auditorium, Linnesgade 25, Copenhagen

- (Research seminar) Wednesday 20. september, Copenhagen University (see later announcement)
- *Return of the Repressed: The Problem of Development in Modern Molecular Biology*. Thursday 21 September 1995, 2pm., Old Auditorium, Roskilde University

Alfred I. Tauber (Boston University):

- *What Are Postmodern Effects in Science?* Tuesday 24 October 1995, 3pm., Videnskabernes Selskab, H.C. Andersens Boulevard 35, Copenhagen
- *The Immune Self: Theory or Metaphor?* Wednesday 25 October, 1995, Copenhagen University (see later announcement)
- *Emergentism and Reductionism in the Life Sciences*. Thursday 26 October 1995, Copenhagen University (see later announcement)
- *The Immune Self: Theory or Metaphor?* Friday 27 October 1995, 3pm., Aarhus University (see later announcement)

Timothy Lenoir (Stanford University):

- *Science and Textual Studies in Contemporary Culture*. Tuesday 28 November 1995, 3pm., Videnskabernes Selskab, H.C. Andersens Boulevard 35, Copenhagen
- *Instrument Makers and Discipline Builders: The Case of Nuclear Magnetic Resonance Spectroscopy*. Tuesday 28 November 1995, 8pm., Auditorium 2, H.C. Ørsted Institute, Universitetsparken 5, Copenhagen
- *The Relations Between University Research and High-Tech Industry in Silicon Valley*. Thursday 30 November 1995, 10am., Room 625, Institute for Business Research, Copenhagen Business School, Nansensgade 19, 6th floor, Copenhagen
- *Science and Textual Studies in Contemporary Culture*. Friday 1 December 1995, Aarhus University (see later announcement)

The lectures are organized by the Science Studies Committee of The Danish National Research Foundation in cooperation with the Danish Research Policy Council, several Danish scientific societies, and a number of departments at Copenhagen University, Copenhagen Business School, Roskilde University, and Aarhus University.

For further information, call the Chairman of the Science Studies Committee of The Danish National Research Foundation: Thomas Soderqvist, phone: +45 4675 7711, ext. 2714 or + 45 3537 2086 (answering machine), fax: +45 4675 7721, e-mail: thomass@mmf.ruc.dk

(Overgenomen uit *STUDIUM*)



*II congreso internacional sobre universidades hispánicas
València (España) 19-22 de abril de 1995*

Congregistas y títulos de las comunicaciones:

- José Luis Peset (Dpto. De Historia de la Ciencia, Centro de Estudios históricos CSIC), *Torres Villarroel y el arte del pronóstico*
- Andrés Galera (Dpto. De Historia de la Ciencia, Centro de Estudios históricos CSIC), *Los Borbones y el proyecto ilustrado de la universidad de Nápoles*
- Luis Enrique Rodríguez-San Pedro Bezares (Universidad de Salamanca), *Salamanca sin rentas. Un intento de enajenación de las tercias universitarias por parte de la real hacienda: 1674-1685*
- Agueda Rodríguez Cruz (Universidad de Salamanca) *El jurista Vasco de Puga, universitario salmantino y mexicano*
- Mariano Peset (Universitat de València), *Profesores de derecho en la edad moderna*
- Adela Mora Cañada (Universidad Carlos III), *Las lucha por las constituciones en la real universidad de San Felipe (Chile)*
- Pilar García Trobat (Universitat de València), *Fuga de estudiantes en la universidad de València*
- Vicente Graullera Sanz (Universitat de València), *Revueltas universitarias en el siglo XVII en València*
- Pascual Marzal Rodríguez (Universitat de València), *La visita de 1741 a la universidad de València*
- Yolanda Blasco Gil (Universitat de València), *Estudiantes en la facultad de derecho de València durante la restauración*
- Clara Inés Ramírez González (Centro de estudios sobre la Universidad de la UNAM, México), *Los colegios en el convento dominico de San Esteban de Salamanca en la primera mitad del siglo XVI*
- Margarita Torremocha Hernández (Universidad de Valladolid), provisional: *La matrícula en la universidad de Oñate en el siglo XVIII*
- Rosa María Dávila (Universidad de Valladolid), *Crisis del Antiguo Régimen y caos contable: el caso de la Universidad de Valladolid (1800-1834)*
- Isaura Varela (Universidad de Santiago de Compostela), *La adaptación a una nueva realidad: la universidad de Santiago durante el primer franquismo*
- Mario Martínez Gomis (Universidad de Alicante), *Una escuela de gramática en la Orihuela de timos del XVIII*
- Antonio Alvarez de Morales (Universidad autónoma de Madrid), *La difusión del derecho natural y de gentes europeo en la universidad española de los siglos XVIII y XIX*

- André Gallego Barnés (Universidad de Toulouse), *La écphrasis en la clase de retórica de Juan Lorenzo Palmireno: modalidades y objetivos*
- Johannes M. Scholz (Max Planck Institut für Europäische Rechtsgeschichte), *Conversion et accumulation. Sur la formation du personnel judiciaire en Espagne*
- Daniela Novarese (Facoltà di Scienze Politiche, Istituto di Storia del Diritto e delle Istituzioni, Messina), *Gandía e Messina: un nuovo modello universitario per l'Europa*
- Dámaso de Lario (Agregado cultural embajada española en Londres), *Orégenes sociales de los colegiales mayores españoles, 1560-1650*
- Antonio Mestre (Universitat de València), *Un proyecto frustrado de edición de la Opera Omnia de Juan Luis Vives en 1752*
- María Ascensión Lluch (Universitat de València), *Los grados en teología concedidos por la universidad de València durante el siglo XVIII*
- Amparo Felipo (Universitat de València), *El proyecto universitario de doña Mencía de Mendoza. Las capitulaciones de 1544*
- Santos Coronas (Universidad de Oviedo), *Jovellanos ante el plan de estudios ovetense de 1774*
- Antonio Pérez Martín (Universidad de Murcia), *Españoles en la universidad de Bolonia antes de la fundación del Colegio de España (fines del siglo XII a 1368)*
- Juan Luis Guereñ (Université François Rabelais), *Una fuente para el estudio del profesorado universitario en el siglo XIX: los escalafones*
- Manuel Martínez Neira & Enrique Villalba (Universidad Carlos III), *Control regio y visitas universitarias: la reformación de la universidad de Alcalá en 1580 y 1603*
- Jorge Montes Salguero, *Universidad nacional de educación a distancia. La creación de la UNED. Una necesidad social, una medida política*
- Jacques Lafaye (Université de Paris), *Un colegio mayor extraterritorial y extemporáneo, el de San Clemente de Bolonia en el siglo XVI*
- Juan Gutierrez Cuadrado (Universidad de Barcelona), *Los cultivadores de la filología en la universidad española entre 1939 y la L.R.U.: perspectivas y estado actual de un proyecto*
- Vicent Mir (Universitat de València), *Universidad y política. Depuraciones y postergaciones en la universidad de València durante la época isabelina. 1833-1874*
- Ernest Sánchez (Universitat de València), *La facultat de ciències de València (1857-1939): evolució dels estudis científics en la universitat contemporània*
- José María Lahoz (Universidad de Zaragoza), *Los colegios de Santiago y de San Vicente en las facultades jurídicas de la universidad de Huesca en el siglo XVIII*
- Jorge Correa Ballester (Universitat de València), *Notas sobre las cuentas de la Universidad de València en el siglo XVIII*

Jorge Correa Ballester, Dpto. de Historia del Derecho y las Instituciones, Facultad de Derecho, Avda. Blasco Ibanez s/n, 46071 València, España, tel: 34(6)3864462, fax: 34(6)3864443

(Overgenomen uit STUDIUM)



*L'enseignement des disciplines a la Faculté des arts
(Paris et Oxford, XIIIe-XVe s.)
Paris 18-20 May 1995*

The conference is organised by Louis Holtz (director of the Institut de Recherche et d'Histoire des Textes) and Olga Weijers (head of the Medieval division of the Constantijn Huygens Instituut).

For more information contact: Ms dr O. Weijers, Constantijn Huygens Instituut, Prins Willem Alexanderhof 5, Postbus 90754, 2509 LT 's-Gravenhage, The Netherlands, tel: (+70) 3315800, fax: (+70) 3820546

(Overgenomen uit STUDIUM)



*18th International Congress of Historical Sciences/
XVIIIe Congrès International des Sciences Historiques
Montréal, 27 August to 3 September 1995*

First program of the sessions of the Commission Internationale pour l'Histoire des Universités/International Commission for the History of Universities

Jeudi 31 août/Thursday 31 August

Période médiévale/Medieval Period

- Prof. Paul Pixton (Dept. of History, Brigham Young University, U.S.A.), *The Decline of German Intellectual Leadership in the Late 11th and 12th Centuries*
- Dr. Piero Morpurgo (Vicenza), *Italian, Norman and Swabian Scholars Facing the Development of the Universities*
- Dr. Eric Reiter (Montréal, Canada), *Popular Culture in the Ivory Tower? University Masters and Students and their Books in Germany, 1350-1500*
- Dr. Lyse Roy (Université de Sherbrooke, Canada), *Les conditions d'émergence de l'Université de Caen au XVe siècle*

- Dr. Jean-Jacques Latouille (Université Lumière-Lyon 2, France), *L'Université de Valence en Dauphiné, d'un projet pédagogique à un projet économique*
- Prof. Rainer C. Schwinges (University of Bern, Switzerland), *Development of German Universities during the Middle Ages*
- Mr. Marc Nelissen (Katholieke Universiteit Leuven, België), *Papal Privileges and the Creation of Late Medieval Universities*

Période moderne/Modern Period

- Prof. Joseph M. O'Keefe, S.J. (Boston College, U.S.A.), *Pedagogy of Persuasion: The Culture of the Université de Pont-à-Mousson*
- Dr. Simona Negruzzo (Dipartimento Storico Geographico, Università degli studi di Pavia, Italia), *Habiter la contradiction: Le système théologique dans l'Etat de Milan du XVIe au XVIIIe siècle*
- Dr. Marc Wingens (Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Nederland), *Serving a Reformed Social Order. The Creation of Universities in the Dutch Republic in the Late Sixteenth and the First Half of the Seventeenth Century*
- Prof. Willem Frijhoff (Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Nederland), *Perfection et inertie: le poids du système universitaire dans les transferts du savoir à l'époque de la République néerlandaise (XVIe-XVIIIe siècle)*
- Prof. Enrique González González (Universidad Nacional Autonoma de Mexico, Mexico), *Royal Patronage and Religious Orders in the Emergence of Spanish American Universities*
- Prof. H. Robinson-Hammerstein and Ms. Elyzabethanne Boran (Dept. of Modern History, University of Dublin, Rep. of Ireland), *Colleges of Learning and the Quest for the Creation of a 'City of Peace': Trinity College, Dublin and Harvard in the Seventeenth century*

XIXe et XXe siècles/XIXth and XXth Centuries

- Prof. Astrick L. Gabriel (University of Notre Dame, U.S.A.), *Origin of Catholic Universities in the United States and Canada. Dynamic forces in transmission of philosophical and theological studies to the New World*
- Prof. Roy M. MacLeod (Dept. of History, The University of Sydney, Australia), *Men, Methods and Mentalities: Reconstructing the Transfer of European Models to the Settles Colonies, 1850-1920*

Vendredi 1er septembre/Friday 1st September

- Prof. Barbara R. Peltzman (Division of Education, St. John's University, U.S.A.), *Education for the Children of New Americans: The Purpose for Founding St. John's University*
- Dr. Sarah V. Barnes (Mequon WI, U.S.A.), *Defining the University: A Comparative Perspective on the Process of Creating Institutional Identity at the University of Manchester and Northwestern University, 1851-1939*
- Ms Christine A. Ogren (Madison WI, U.S.A.), *Normal Schools in the United States as the Roots of State Universities*
- Prof. Hamilton Cravens (Dept. of History, Iowa State University, U.S.A.), *Contributions to basic and applied science of the land-grant colleges/universities in America*
- Mr. Avraham Slater (Israël), *Rabbinical Seminaries of the three main denominations of North American Jewry*
- M. Pierre-E. Mounier Kuhn (CNRS, Paris, France), *Les débuts de l'informatique dans les universités françaises, un moment de la différenciation géographique des pôles scientifiques*

Programmes and Resumes can also be consulted 'on-line', via *gopher* or *World Wide Web*. Point your *gopher* client to: gopher://infopub.uqam.ca.

Once connected, choose 'Calendrier des evenements a l'UQAM', then 'Congres et Colloques', then 'CISH/ICHS'. Point your *www*-client to: *World Wide Web*: <http://www.uqam.ca>.

General adress: 18e Congrès International des Sciences Historiques, Bureau de Consultation et d'Organisation des Congrès, C.P. 6128, Succursale Centre-Ville, Montréal (Quebec), Canada H3C 3J7, fax: (514) 343-6544

(Overgenomen uit STUDIUM)



Rashdall Reconsidered: the Historiography of Medieval Universities
New College Oxford, 9-11 september 1995

Het congres wordt georganiseerd door de redactie van *History of Universities* ter gelegenheid van het feit dat honderd jaar geleden Hastings Rashdall's *The Universities of Europe in the Middle Ages* verscheen.

Op het congres zal worden nagegaan welke betekenis en invloed er sindsdien van dit standaardwerk zijn uitgegaan. De volgende vragen zullen hierbij als uitgangspunt dienen: wat was de waarde van het institutionele kader dat Rashdall

aandroeg voor het universiteitshistorische onderzoek? Bevestigde of compromitteerde de gewijzigde herdruk uit 1936 Rashdall's opvattingen? Kan men uit de voeten met de periodisering die hij aanbracht? Daarnaast wil de organisatie ook enkele meer algemene vragen aan de orde stellen: welke twintigste-eeuwse historiografische trends zijn van invloed geweest op de geschiedschrijving over middeleeuwse universiteiten? Neemt deze loot aan de historiografische stam een geïsoleerde positie in, of is zij goed geïntegreerd in de geschiedschrijving als geheel? Zou de publikatie van een nieuwe geschiedenis van de middeleeuwse universiteiten heden ten dage nog wenselijk zijn? En tenslotte: heeft de bestudering van de middeleeuwse universiteiten tegenwoordig nog enige relevantie?

De termijn voor het indienen van papers is officieel reeds verstreken. Informatie kan worden ingewonnen bij: Dr Peter Denley, Queen Mary and Westfield College, University of London, Mile End Road, London E1 4NS, fax +44 81 980 8400, e-mail p.r.denley@qmw.ac.uk, of: Dr John Fletcher, Department of Modern Languages, University of Aston in Birmingham, Gosta Green, Birmingham B4 7ET.



*La diffusion de la science par le livre du seizième au dix-neuvième siècle
Colloque organisé à l'Université de Mons-Hainaut dans le cadre de
coopération transfrontalière Interreg Hainaut/Nord-Pas-de Calais
Vendredi 22 septembre 1995*

Des historiens, des mathématiciens, des physiciens, des chimistes et des philologues participent à cette manifestation.

Contributions:

- Robert Halleux, Liège (Centre d'Histoire des sciences et des techniques), *Le livre de vulgarisation scientifique et technique au XIXe s. et ses arrière-plans idéologiques*
- Jean Jacques, Paris (Directeur de Recherche émérite au CNRS - Chimie des interactions moléculaires - Professeur au Collège de France), *La vulgarisation de la chimie par le livre, hier et aujourd'hui*
- Bernard Joly, Lille (Université Charles de Gaulle - Lille III - Sciences Humaines, Lettres et Arts), *L'édition des "Cours de Chymie" aux XVIIe et XVIIIe s.: obscurités et lumières d'une nouvelle discipline scientifique*

- Andreas Kleinert, Hambourg (Institut für Geschichte der Naturwissenschaften, Mathematik und Technik), *Un jésuite du XVIIIe s. au service de la vulgarisation scientifique: "Les Entretiens physiques d'Ariste et d'Eudoxe" de Noël Rigault*
- Alice Lemaire, Paris (Ecole Nationale des Chartes), *Le livre de plantes en France au dix-septième siècle (1593-1708)*
- Robert Locqueneux, Lille (Université des Sciences et Technologies, UFR de Physique), *Le "Spectacle de la nature" de l'abbé Pluche et les raisons de son succès*
- Emile Pequet, Mons (Mathématicien-géomètre - Séminaire de Bibliographie Historique), *Les traités d'architecture des XVIe et XVIIe siècles*
- Claude Sorgeloos, Mons (Historien - Séminaire de Bibliographie Historique), *Les collections scientifiques dans les Pays-Bas autrichiens et à Liège: l'enseignement des catalogues de vente*

Contact: Madame Marie-Thérèse Isaac, Université de Mons-Hainaut, Séminaire de Bibliographie Historique, Place du Parc 20, B-7000 Mons, tél. 065/37 31 11, fax 065/37 30 54

(Overgenomen uit STUDIUM)



Universitaire vorming van Friezen en Groningers tot 1640
Leeuwarden, Fryske Akademy, 10 november 1995
Fryske Akademy en Werkgroep Universiteitsgeschiedenis

In het kader van een SHO (thans SHW) postdoc project heeft dr. S. Zijlstra een onderzoek verricht naar de mate van universitaire vorming van de Friezen en Groningers. Hij heeft hiervoor in alle uitgegeven matrikels en promotieregisters Friezen en Groningers opgezocht vanaf het begin tot 1640. Voor meer dan 6000 academici heeft Zijlstra vervolgens prosopografisch onderzoek verricht naar herkomst en carrière. De gegevens zijn statistisch verwerkt en geïnterpreteerd. Bij de afsluiting van dit project leek het zinvol om eens van gedachten te wisselen over de wenselijkheid van dergelijk arbeidsintensief onderzoek (kosten/bate-analyse), over de onderzoeksmethode en over de resultaten. Waarschijnlijk zal het boek op deze dag ook worden gepresenteerd.

Geïnteresseerden kunnen de datum alvast vrijhouden. Een programma met uitnodiging volgt later.



Tentoonstellingen / Expositions

25 jaar Vrije Universiteit Brussel

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Vrije Universiteit Brussel is een grote tentoonstelling opgezet die de relatie tussen de universiteit en de maatschappij van de afgelopen kwart eeuw belicht. Hierbij staan de veranderingen centraal die beide hebben ondergaan vanaf de woelige dagen in 1968 tot heden. Het is de bedoeling de bezoeker een kritisch beeld te geven en vanuit een wetenschappelijke gezichtshoek terug te laten blikken in de tijd. Hierdoor krijgt deze beschouwing betekenis voor de huidige, eigen leefwereld. De bezoeker maakt enerzijds kennis met een groot aantal onderwerpen die tot de belangrijke items in de geschiedenis behoren, zoals de opkomst van de Vlaamse beweging, de studentenrevolte van '68, de democratisering van de maatschappij, de groei naar een verenigd Europa. Anderzijds komen onderwerpen die nog steeds regelmatig in de belangstelling staan, zoals de evolutie naar een nieuw wetenschapsparadigma, het engagement in de wetenschap, de groei naar een andere didactische organisatiestructuur, de spanning tussen besparingspolitiek en het recht op onderwijs aan bod. Er wordt tevens ingegaan op de evolutie van het studentenleven in de afgelopen 25 jaar. Het luik 'kunst' is door Dienst Cultuur samengesteld en staat opgesteld in het elliptische gebouw M.

Waar?

Onder de aula (gebouw Q), in de cafetaria en in gebouw M op de Vrije Universiteit Brussel, Campus Oefenplein, Pleinlaan 2, 1050 Brussel. De campus is bereikbaar met de metro: halte Petillon; met de trein: station Etterbeek; met de stadsbussen: 95, 96, 71 en 34; met de trams: 23, 90

Wanneer?

De tentoonstelling loopt van zaterdag 25 maart tot en met zaterdag 3 juni. Ze is op werkdagen geopend, alsmede op zaterdag 25 maart, zaterdag 27 mei en zaterdag 3 juni (11u00 - 17u00).

Openingsuren?

Van maandag tot vrijdag: 11u00-18u00. Woensdag: 10u00-21u00.

Toegang?

De toegang tot de tentoonstelling is gratis. Voor een geleid groepsbezoek wordt gevraagd een dotatie te doen ten voordele van het Cultuurfonds VUB.

Geleide groepsbezoeken?

Die kunnen worden aangevraagd bij de dienst Public Relations bij Sandra Van Maurik, tel. 02/629.22.34.

Catalogus?

De kleurrijke catalogus geeft achtergrondinformatie over de tentoonstelling en de geschiedenis van de universiteit en de maatschappij. Zij kost 150 BF (excl. portokosten).

Inlichtingen?

VUB - Universiteitsarchief, lok. 2B 112, Pleinlaan 2, 1050 Brussel, tel. 02/629.24.34, fax. 02/629.26.93



Prof. J.E. Verschaffelt (1870-1955)

Naar aanleiding van de officiële opening van het Museum van de Wetenschappen van de RUG, organiseert het Museum in samenwerking met het Archief van de Universiteit Gent, een tentoonstelling rond Prof. J.E. Verschaffelt (1870-1955). Verschaffelt was als natuurkundige werkzaam te Amsterdam bij Van't Hoff en Van der Waals en te Leiden bij Kamerlingh Onnes en Lorentz, allen Nobelprijswinnaars. Na een kort verblijf aan de Université Libre de Bruxelles kwam hij in 1923 te Gent natuurkunde doceren. Hij legde er de basis voor het natuurkundig onderzoekslaboratorium. Zijn uitzonderlijke collectie fysica-apparatuur wordt bij deze gelegenheid voor het eerst tentoongesteld.

Waar?

Museum van de Wetenschappen, Krijgslaan, 281, S 30, 9000 Gent

Wanneer?

28 juni-eind november 1995

Toegang?

Op werkdagen van 10 tot 17 uur; andere dagen op afspraak (Prof M. Dorikens)
Tel.: 09/2644930 - Fax : 09/2644973



Agenda

- 25-3 | 3-6-1995: Tentoonstelling: 25 jaar Vrije Universiteit Brussel
- 28-3 | 1-12-1995: Lecture series: Science studies -- a history of science approach, Copenhagen
- 19/22-4-1995: II congreso internacional sobre universidades hispánicas, València
- 18/2-5-1995: Conference: L'enseignement des disciplines a la Faculté des arts (Paris et Oxford, XIIIe-XVe s.), Paris
- 20-5-1995: Eerste vergadering Studium generale, Archief van de RUGent
- 28-6 | 11-1995: Tentoonstelling RUGent: Professor J.J. Verschaffelt (1870-1955)
- 27-8 | 3-9-1995: 18th International Congress of Historical Sciences/XVIIIe Congrès International des Sciences Historiques, Montréal
- 31-8 | 1-9-1995: The sessions of the Commission Internationale pour l'Histoire des Universités/International Commission for the History of Universities, Montréal
- 9/11-9-1995: Congres: Rashdall Reconsidered: the Historiography of Medieval Universities, New College, Oxford
- 22-9-1995: Colloque: La diffusion de la science par le livre du seizième au dix-neuvième siècle, Université de Mons-Hainault
- 10-11-1995: Colloquium: Universitaire vorming van de Friezen en Groningers tot 1640, Fryske Akademy, Leeuwarden
- 25-11-1995: Deuxième réunion de Studium generale, Université libre de Bruxelles.

INHOUD / TABLE DE MATIERES

Mededelingen / Communications

Veranderingen bij de Werkgroep Universiteitsgeschiedenis

Studium generale

Contactgroep Universiteitsgeschiedenis

Groupe de contact pour l'histoire des universités

STUDIUM

Onderzoeksprojecten / Projets de recherche

Historisch sociologen en universiteitsgeschiedenis.

De Amsterdamse School voor Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek
(Universiteit van Amsterdam)

De geschiedschrijving van de Universiteit van Amsterdam

Groepscultuur van hoogleraren

Nieuwe publikaties / Publications nouvelles

Lezingen en congressen / Conférences et congrès

Tentoonstellingen / Expositions

Agenda